

Сьогодні на уроці ти

- •пригадаєш і поглибиш знання про поширені й непоширені звертання;
- •навчишся знаходити звертання в тексті й використовувати їх у власному мовленні;
- удосконалиш вміння виділяти звертання у реченні інтонацією і розділовими знаками.

Види звертань за будовою

Непоширене (виражене одним словом)

Ніночко, у тебе ж глибокий потяг до літератури!
(О. Донченко)

Поширене (виражене групою слів)

Дорогий діду, а які у сонця ключі? (М. Стельмах)

Власне звертання

• називає конкретну особу чи осіб, увагу яких привертає мовець до свого висловлювання: Тепер скажи мені, Оверку, за що ти воюєш?

Риторичне звертання

• Не розраховане на безпосередню реакцію тих, кому воно адресоване. Воно стосується відсутніх осіб, тварин або неживих предметів: Бідна волошко, чому ти у житі, а не на

клумбі волієш рости?

Розділові знаки при звертанні

Nº	Позиції	Приклади	Схеми
1.	На початку речення - після звертання	Україно моя,Україно , я для тебе на світі живу. (Д. Павличко).	[Зв,зв,] .
2.	У середині речення - з обох боків		[,зв,].
3	У кінці речення - перед звертанням	Встає Кобзарева зоря над тобою, моя Україно ! (Я.Ярош)	[,зв!]
4.	Якщо звертання на початку речення вимовляється з окличною інтонацією, то після нього ставимо знак оклику	Українці мої! Дай вам Боже і щастя, і сил. (В. Баранов).	[Зв!] .
5.	Якщо перед звертаннями є підсилювальні частки о, ой, то після них кома не ставиться	О хмарко грайлива , яка ти щаслива! (I. Гнатюк).	[О зв,] .
6.	Вигуки від звертання відділяються комами	Ох, пісне , чому , як той птах, не летиш? (М.Рильський)	[Ох ,зв,]?

Проблемне завдання

Утворіть від імен звертання.

- 1) Володя, Катя, Василь, Андрій;
- (Володю, Катю, Василю, Андрію)
- 2) Микола, Ніна, Галина, Саша;
- (Миколо, Ніно, Галино, Сашо)
- 3) Вікторія, Лідія, Надія, Софія;
- (Вікторіє, Лідіє, Надіє, Софіє)
- 4) Марко, Вадик, Василько, Сергійко;
- (Марку, Вадику, Васильку, Сергійку)
- 5) Петро, Максим, Едуард, Богдан;
  - (Петре, Максиме, Едуарде, Богдане)

Укажіть рядок, у якому всі слова є риторичними звертаннями. для

перевірки тисни на букву!

А боярине, друже, луже;

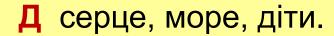

Б пісне, мамо, подруго;

В земле, чоловіче, радосте;

Для перевірки тисни на букву!

Поміркуй ще!

Тож вирушаймо, друзі, в путь.

A

Б

В

Поміркуй ще!

Сміло, поете, підходь й людство громами буди!

Поміркуй ще!

Надіє, не гасни, ще трохи в душі побрини.

Молодець!

Зоре моя вечірняя, зійди над горою.

Творче конструювання

Перебудуйте речення так, щоб підмети в них стали звертаннями, запишіть їх. Підкресліть головні члени речення.

- 1. Земля мене з дитинства підіймала, хліб дала з піснями солов'я.
- 2. Шумить Дніпро-ріка, ростуть дерева гінко.
- 3. Діти люблять, оберігають казкову природу рідного краю.
- 4. Школярі охороняють зелені насадження.
- 5. Жайворон в'ється над полями.
- 6. Квітне й радіє моя голубоока Волинь.

Сьогодні на уроці

- **1.** я дізна(в,ла)ся...
- ^{2.} я навчи(в, ла) ся...
- 3. мені сподобалося...
- 4. мене зацікавило...

ДОМАШНЕ ЗАВДАННЯ:

- 1. ВИКОНАТИ ПОДАНУ НИЖЧЕ ВПРАВУ.
- 2. ВИВЧИТИ ТЕОРЕТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ.

Роботу надіслати на освітню платформу X'ЮМЕН або електронну адресу: altinbaeva.l.m@gmail.com
ХАЙ ЩАСТИТЬ!

Д.З. Вправа: запишіть речення, розставте розділові знаки, накресліть схеми речень із звертаннями.

- 1.Весно ох довго ж на тебе чекали!
- 2.Не ображайся Кириле Петровичу що я тобі екзамен влаштував.
- 3.Шевченку Відгук дум своїх чи чуєш ти у нашім співі?
- 4.Зашуми широкий Дніпре розкажи мені як здіймав високі хвилі у грозові дні.
- 5.О краю мій тужу я за тобою!
- 6.Ой Морозе Морозенку ти славний козаче! За тобою Морозенку вся Вкраїна плаче.